

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 czerwca 2020 r.

Pozycja 184

POSTANOWIENIE

z dnia 3 marca 2020 r.

Sygn. akt Ts 69/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący

Mariusz Muszyński – sprawozdawca

Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 7 listopada 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.W.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 25 kwietnia 2018 r. (data nadania), A.W. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności art. 107 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1958; dalej: k.k.s.) – w zakresie, „w jakim dopuszcza stosowanie wobec tej samej osoby fizycznej, za ten sam czyn odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe oraz kary pieniężnej, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych [Dz. U. z 2018 r. poz. 165] oraz nie przewiduje zasad zapewniających dostosowanie do wagi czynu kar nałożonych w postępowaniu administracyjnym i karnoskarbowym” – z art. 2 Konstytucji w związku z: art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 sporządzonego dnia 22 listopada 1984 r. w Strasburgu do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 42, poz. 364; dalej: Protokół), art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 30 maja 2010 r. (Dz. Urz. UE C Nr 83/389; dalej: Karta) oraz art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: Pakt).

Postanowieniem z 7 listopada 2018 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi skarżącego 14 listopada 2018 r.

Pismem z 21 listopada 2018 r. skarżący wniósł na to postanowienie zażalenie, domagając się jego uchylenia w całości i nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W postanowieniu z 7 listopada 2018 r. Trybunał stwierdził, że wniesiona skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanych w art. 53 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p. TK, gdyż nie wskazuje, które określone w Konstytucji wolności lub prawa podmiotowe zostały naruszone przez kwestionowany w skardze przepis i z tych względów, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK, odmówił nadania jej dalszego biegu.

2.1. Jedynym konstytucyjnym wzorcem kontroli wskazanym w badanej skardze uczyniono art. 2 Konstytucji, który zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału (postanowienie pełnego składu z 23 stycznia 2002 r., sygn. Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60, zachowujące nadal swą aktualność: np. wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51), nie może stanowić „samodzielnego” wzorca kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej, gdyż nie kreuje w sposób samoistny praw lub wolności jednostki o charakterze podmiotowym (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK).

2.2. Zarzut niezgodności kwestionowanej regulacji z art. 2 Konstytucji skarżący powiązał z naruszeniem wskazanych w skardze przepisów prawa międzynarodowego. W zaskarżonym postanowieniu Trybunał przypomniał, że wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej mogą stanowić wyłącznie przepisy Konstytucji. Z tego względu Trybunał stwierdził, że skarga, określając – jako wzorzec kontroli – normy prawa międzynarodowego, nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p. TK, zgodnie z którymi skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie przepisów Konstytucji, które wyrażają wolności lub prawa o charakterze podmiotowym i które naruszono w sprawie objętej badaną skargą.

3. W zażaleniu skarżący wyjaśnił natomiast, że wskazane w skardze – jako wzorce kontroli – normy prawa międzynarodowego pełnią jedynie funkcję pomocniczą w określeniu standardu demokratycznego państwa prawnego, natomiast zasady *ne bis in idem* oraz zakazu karania sprawcy dwukrotnie za ten sam czyn, stanowią fundamentalną gwarancję kreującą prawa podmiotowe w demokratycznym państwie prawnym. Skarżący wyjaśnił ponadto, że z przywołanego w skardze orzecznictwa Trybunału wynika, że powyższe zasady „pomocniczo wywodzi się również z art. 45 Konstytucji”, a przedstawiciele doktryny wskazują na ich źródło także w konstytucyjnej zasadzie godności człowieka (art. 30 Konstytucji). Z powyższych względów, zdaniem skarżącego, skarga wskazuje prawa podmiotowe określone w art. 2 Konstytucji.

4. Skarżący w zażaleniu powołał się na zasady określone w art. 45 i art. 30 Konstytucji wyjaśniając, że mają one swoje źródło w art. 2 Konstytucji, co potwierdzają przywołane przepisy prawa międzynarodowej ochrony praw człowieka i z tego względu art. 2 ustawy zasadniczej może stanowić samodzielny wzorzec kontroli w trybie skargi.

W zaskarżonym postanowieniu Trybunał, powołując się na swoje utrwalone orzecznictwo, przypominał jednak, że art. 2 Konstytucji nie powinien być traktowany jako zastępczy wzorzec kontroli konstytucyjności zamiast innych przepisów, wyrażających bezpośrednio prawa i wolności konstytucyjne. Naruszenie zasad ogólnych, takich jak klauzula generalna demokratycznego państwa prawnego nie może – co do zasady – stanowić samoistnych podstaw skargi konstytucyjnej. Podstaw tych należy bowiem upatrywać w konkretnych normach Konstytucji, statuujących określone prawo lub wolność o charakterze podmiotowym (zob. wyrok TK z 15 kwietnia 2014 r., sygn. SK 12/13, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 41 i przywołane tam orzecznictwo). W treści badanej skargi i wniesionego zażalenia skarżący wskazał jako wzorzec kontroli konstytucyjności jedynie art. 2 Konstytucji, co uzasadniał prawami i wolnościami konstytucyjnymi, które wywiedzione mogą – jego zdaniem – zostać z innych przepisów ustawy zasadniczej, a także z przepisów prawa międzynarodowej ochrony praw człowieka.

Należy więc przypomnieć, że Trybunał co do zasady związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej (art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK) oraz utrwaloną w danym zakresie dotychczasową praktyką orzecniczą, tym bardziej, jeśli określony pogląd prawny potwierdzony lub wyrażony został w wyroku wydanym w pełnym składzie (art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e u.o.t.p. TK). Skarżący nie przedstawił argumentacji przemawiającej za zasadnością odstąpienia od dotychczasowej linii orzecniczej. Dlatego ukształtowany w skardze zarzut niekonstytucyjności nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 53 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p. TK.

5. Wobec tego, że w zaskarżonym postanowieniu Trybunał stwierdził, iż badana skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-3 u.o.t.p. TK, a wniesione zażalenie nie podważyło tego ustalenia, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.